Учѣте ся брати мои,
„Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“ Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 27 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 15-го Августа 1894. | ГОДЪ II

ВЕСѢЛЯ ПО САЛЬОНАХЪ.

Будучи на всемірной выставцѣ въ Чикаґо, мавъ я дуже добру способность приглянути ся всему и бачити розмаитѝ дикѝ народы, зъ ихъ звычаями и обычаями, котрыхъ ще свѣтло Христовой науки не озарило и цивилизація не мала приступу до нихъ.

У тыхъ людей все дике: спѣвъ, музыка, танець.

Много разо̂въ мусѣвъ я розганяти нашихъ людей зъ сальоно̂въ, де музыка грала и при той способности переконавъ ся що жадной ро̂жницѣ не знайшовъ я мѣжь танцями дикихъ индіянъ и дагомейчико̂въ а мѣжь нашими людьми гуляющими по сальонахъ хиба то̂лько то, що тіи дикѝ гуляли, скакали по тверезому, а нашѝ по пяному.

Якь бы днесь я взявъ групу дикихъ индіянъ и поѣхавъ зъ ними до старого краю щобъ люде видѣли ихъ убраня, ихъ оружіе, ихъ танецъ, то бы всѣ чудовали ся. Такъ само розсудный американецъ, приглядаючись якъ то нашѝ люде гуляють, скачуть въ сальонѣ на музыцѣ, дивуе ся и самъ себе пытаесь: чи се наро̂дъ дикій, чи крещеный?

Той поганый звычай гуляти по коршмахъ въ старо̂мъ краю, пернесли Русины, Словаки и др. сюда и тримають ся того огидного звычаю, особливо по мѣстахъ. Щобы уже разъ тую погану установу выкоренити зъ помѣжь нашихъ краянъ, постараемъ ся представити имъ якѝ то великѝ шкоды наносить тое гуляне по сальонахъ такъ моральнѝ, якъ и матеріальнѝ а тодѣ сами переконають ся и ихъ нога не поступить, де въ сальонѣ грають.

Черезъ гулятику и піятику по публичныхъ сальонахъ, тратимо честь и поважане для себе въ очахъ другихъ народностей, котрѝ видячи такій нашъ поганый звычай, насмѣвають ся зъ насъ Русино̂въ, гордять нами, тримають насъ за дурныхъ, неокресаныхъ, за по̂вдикихъ людей.

Дальше, йдешь на музыку до сальону – абы съ чоловѣка тверезого статись пянымъ и такимъ способомъ затераешь на собѣ образъ и подобіе боже, а унижаешь ся до безумной скотины и стративши розумъ, скачешь мовъ той дикій, не знаючи о собѣ, анѣ о свѣтѣ божо̂мъ. Йдешь на музыку до сальону – не йдешь ты до церкви хвалити Бога, але йдешь тамъ, де чорта хвалять и серце его веселять. Твои ноги не клякають до молитвы, але тупотишь ними мовъ медвѣдь на честь рогатого; твои уста отвераешь не на славословіе Бога, але на проклятіе, на паскуднѝ слова, на огиднѝ спѣванки; твои уха не чують голосу ангела хранителя, але образу Бога; твоею рукою не біешь ся въ груди за грѣхи, але безъ памяти хапаешь за чарку и льешь въ себе безъ мѣры. и безъ ліку.

Черезъ тое не спадае благословеніе боже на тебе, але проклятіе.

Кро̂мъ проклятія божого на душу, стягаешь на себе и нужду. По̂йдешь до сальону на музыку, тратишь остатный центъ, котрый мавъ еси заплатити за ѣдло и за рентъ. Пяный берешь ся до битки. Сли самъ не можешь, платишь льовфрамъ, щобъ того або другого побили.

По пяному розвалишь каменемъ другому голову и самъ съ по̂дбитыми очима, на другій день стаешь на судъ. Гроши йдуть – бо дурня всюда друть. Тлумачъ, судія, білманъ, адвокати возмуть гроши, а ты стративши роботу, позычаешь кводра на тренъ, або пѣшки вандруешь въ дальшій контры. Теперь гуляй, скачи зъ голоду йдучи по трекахъ. Ото якъ тая нещасна музыка по сальонахъ нищить нашихъ людей!.

Але йдѣмъ дальше а ще бо̂льше довѣдаемъ ся о смутныхъ и поганыхъ наслѣдкахъ сальоновой музыки.

Въ старо̂мъ краю, въ низенькой хатинѣ сидить отецъ вдовецъ, або старенькая мати и думку думае: „гей гей милый Боже! що тамъ моя дочка – голубочка робить въ Америцѣ? Поѣхало бѣднятко въ далекій край, мѣжь чужихъ людей заробляти цента и казала – якъ заробить по̂йшле менѣ, щобъ жидъ не выгнавъ съ хаты. Она десь бѣдна плаче за домомъ, за мною. Кобъ Господь Богъ давъ щобъ дещо злого не зробила; бодай тамъ и на заробила нѣчого, но щобъ предъ часомъ вѣнця не стратила.“ Ой мати вдовице, на плачъ не бѣдкуй. А ты старый, сивенькій голубе „няню“ – не жури ся! Твоя доня – лиха доля, бодайбы тобѣ не прииснила ся. Та на що? На бо̂льшу бѣду, та смутокъ, та журбу?

Твоя доня уже не разъ на музицѣ по сальонахъ бувала и ей вѣнецъ дѣвочой чести зо̂вявъ мѣжь порожными бочками о̂дъ пива на подворю шинкаря!.. Не розпачай, не плачь бо пропало – дармо старѝ слезы льють ся.

Ото яка то огидна привичка йти ня музыку по сальонахъ и що зъ ней слѣдуе!.. Але ще бо̂льшу и го̂ршу зтягаемъ на себе зневагу и погорду въ очахъ другихъ народностей черезъ справляне весѣля въ сальонѣ; ще бо̂льша образа божа и утрата гроша черезъ той огидный звычай.

Вмѣсто розпочати нове житє въ благословенію божо̂мъ, зачинаеть ся грѣхомъ, проклятіемъ биткою по сальонахъ. Молода кладе сво̂й вѣнецъ на бару и тамъ коло бары ей завивають. Чи се не смѣхъ, чи се не ганьба, чи се красно, чи се по люцки?

Тутъ въ Америцѣ чи по малыхъ, чи по великихъ мѣстахъ, жіють и другѝ народы, а жаденъ зъ нихъ не мае того дикого звычаю: справляти весѣле по сальонахъ, то̂лько нашѝ. Тымъ оказуєть ся неуку, дикость темноту. У иншихъ просвѣщанныхъ народо̂въ тутъ въ Америцѣ справляеть ся весѣле такъ: якъ молодята вертають уже по слюбѣ зъ церкви до дому, тамъ уже есть приготовлений добрый, вкусный обѣдъ, або вечера для запрошеныхъ гостей. По̂дчасъ весѣльного банкету, говорить ся мова на честь и здоровле молодять и зносять ся дарунки. Ско̂нчивъ ся обѣдъ — гостѣ розходять ся, а молоди, сли суть мільонеры, сѣдають на тренъ и ѣдуть въ свѣтъ, сли але суть бѣднѝ, зо̂стають въ дома и тамъ въ кружку родинно̂мъ забавляють ся до вечера граючи на гармоніи и спѣваючи. Пото̂мъ усе ѣде на спочинокъ а завтрѣшного дня до своей роботы. Таке весѣле молодыхъ коштуе до 20 дол. А нашѝ люде — то̂лько що йно по слюбѣ, жене за музыками, йде до сальону, замовляе бочками пиво, горѣвку. о ѣдлѣ навѣтъ не згадае. Выпе пару шклянокъ пива на порожный жолудокъ, тай уже не знае о свѣтѣ божо̂мъ; цѣлу но̂чь скаче якъ варіятъ и беть ся. Вмѣсто подарунку — молодый не разъ йде безъ зубо̂въ зъ весѣля, а молода зъ попо̂дбиваными очима.

Якихъ 50 дол. по̂йшло марно, а на другій день не ма за що хлѣба купити.

И то ще не конець на разѣ тому индіяньскому весѣлю – ще потому приходять „поправины.“

Чи не часъ уже покинути, дорогѝ братя, сей поганый звычай туть въ Америцѣ? Чи не переконали ся вы, яки то поганѝ наслѣдки съ того бувають? Образа божа, смѣхъ людей, утрата поваги, гроша, здоровля а неразъ утрата роботы!

Перечитайте зъ увагою и скажете сами: що ходити на музыки по сальонахъ, и справляти весѣле въ сальонѣ — се погана рѣчь Богу и людямъ огидна.

Г. Т. Г.

Увага.

Уже ро̂къ минае якъ посылаемъ „Свободу“ въ свѣтъ. Богато маемо такихъ, що ще не заплатили, – протое просимо щобъ по̂слали предплату сей часъ, бо бо̂льше такимъ газету ВЫСЫЛАТИ НЕ БУДЕМО.

Редакція

Велика бѣда тому, кто нема своего кутика. Постараймо ся о „Народный До̂мъ!!!“ бо го треба-

Одна руска женщина зъ зъ малымъ дитятомъ вертала до стерого краю. Мужъ купивъ шифкарту у Шпіца въ Олифантѣ и выславъ жену до краю. Жена приѣхавши до Джерсі Сіті, блукала ся цѣлый тыждень зъ дитиною, а кождому показовала шифкарту. Але той шифъ мавъ о̂дплысти ажь по̂знѣйше и бѣдна женщина була бы знову блукала ще зъ тыждень, наколибъ припадкомъ не стрѣтилась зъ своими людьми, котри запровадили въ до̂мъ, дали ѣсти и переночовали.

Тяжка та и го̂рка була доля той женщины – волочитись зъ дитиною по незнано̂мъ мѣстѣ и чекати на шифъ бо̂лыше якъ тыждень! Ко̂лько она бѣдна наплакалась, ко̂лько гроша змарновала?! Она называлась Вандзѣлякъ. А якъ бы бувъ сво̂й „Народный До̂мъ,“ тодѣ безъ всякой бѣды и клопоту могла безпечно почекати на шифъ и гроша не марновати, не ходити плачучи по улицяхъ въ голодѣ.

Родимцѣ!

Се не оденъ выпадокъ въ роцѣ, але що-денный. Се не одному трафить ся блукати по улицяхъ Джерзі Сіти або Ню Йоркъ и чекати на шифъ цѣлыми тыжднями, але часомъ буває: же и ко̂лька найцять осо̂бъ блукаючись, падае жертвою жидо̂вского обманьства и здирства. Ану скиньмо ся уже разъ по пару центо̂въ. але всѣ – а будемо мати сво̂й власный притулокъ!.. Тымъ дѣломъ утремъ слезы тулачамъ, голодныхъ накормимо, нагихъ приодѣемо, странныхъ при̂ймемо въ до̂мъ. Се дѣла милосердія, за котрѝ Христосъ дасть небо всѣмъ, що пожертвовали на „Народный До̂мъ.“

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рочна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати подъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
,, ,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to:
,,Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

* Уже въ попереднôмъ числѣ ,,Свободы" писали мы о страшнôмъ нещастю, яке постигло Галичину: т. е. о холерѣ. Днесь надходять то само не веселі вѣсти о поширеню ся холеры. Уже въ 6. повѣтахъ появивъ ся сей страшный ворогъ людского житя. Такъ цивільні якъ и войскові власти выдали розпорядженe и приписы щобъ всѣма силами старатись не допустити холеру дальше въ край. На границѣ російской и румуньской, австрійскі урядники дôстали наказъ: остро перезирати всѣ товары походячи зъ Росіи и давати подъ дизинфекцію. Особы ѣдучі зъ Росіи, такъ само пôдпадають острой контролѣ съ стороны сенітарной комисіи. Теперь холера ширить ся и коло Кракова и кто знае чи не схоче навидѣти нашi горы.

Зô Львова доносять. Дворскій хопець 16 лѣтный бувъ высланый властительского двора до Куровець на почту по листы. На другій день знайдено хлопця забитого въ збôжу. Убійцю злапали въ особѣ шевця зъ другого села Солови.

Въ Львовѣ застрейковали извощики домагаючись пôдвысшеня цѣны ѣзды.

Въ Станиславовѣ, середъ бѣлого дня, напали двѣ женщины на переходячогось по ринку мущину и заштилетовали го. Забитый называвъ ся Давидъ Лебенсартъ.

Угорска Русь.

Сариш скій Комитатъ.

Мѣсто Пряшовъ буде неодовга освѣтлене електричнымъ свѣтломъ. Утѣха зъ того для пряшовянъ не до описаня.

Въ тôмъ комитатѣ такъ зле йде робота, же люде навѣть не памятають такихъ злыхъ часôвъ. Каждый робôтникъ, ели хоче яку таку знайти для себе роботу, мусить 2 дол. заплатити за ню. Урожай дуже хорошо покозуе ся.

Въ Кошицахъ будують театръ, якого въ тыхъ сторонахъ ще не було.

Въ тôмъ мѣсцѣ повѣсила ся на лямповôмъ слупѣ стара баба, котра колись мала 50 тысячъ маетку, але все пропивши – обѣсилась.

Въ тыхъ днахъ выбухъ тувелпкій огонь и наробивъ шкоды на 3000 злр.

Земплинъ Комитатъ.

Властителѣ виноградôвъ не мають надѣи на зборъ, бо фильоксера той шкодливый овадъ, знищивъ все.

Спискій Комитатъ.

Иванъ Гуліасъ, пенсіонованый учитель 90 лѣтный старецъ, кинувъ ся въ Новой Веи подъ тренъ, и зôставъ на кавалки розшарпаный. Що за причина не знати.

Нашому незабутому народному отцю и просвѣтителю Ивану Наумовичу, тѣло котрого похоронено въ 1891. роцѣ на цминтари ,,Аскольдова могила" въ рускôмъ мѣстѣ Кіевѣ, незабаромъ будеть поставленый прекрасный надгробный памятникъ. На ту цѣль въ однôмъ тôлько столечнôмъ мѣстѣ Петроградѣ зôбрано до теперь больше, якъ 2000 рублей, а самъ рускій царь Александеръ III Александровичъ подаровавъ на ту цѣль 900 рублей серебромъ. Постарленіемъ п: мътвика занимаеть ся славне Славяньске Благотворительне Общество въ Петроградѣ.

Громада а войтъ.

На дняхъ поступивъ въ нашу Редакцію нашъ рускій чоловѣкъ, котрый що тôлько прибувъ до Америки и оповѣвъ намъ о всемъ, якъ и що водить ся въ нашихъ горахъ. Зъ его устъ учулисьмо ось що: ,,Въ нашихъ горахъ бѣда та нужда. Тая Америка больше привела людей до бѣды, якъ поратовала. Колись якъ люде не знали о нѣякой Америцѣ, то лучше жили якъ теперь.

Причина сего лиха есть та: Давно було у насъ дуже тяжко о центъ и люде, єли го де заробили, знали шановати. А нынѣ якъ прійде кому сотка зъ Америки, то за тыждень остаесь уже въ рукахъ жида корчмаря. Одні посылають зъ Америки грошн на сплачене грунтôвъ або на закупно, а другі чорно пропивають.

Все тое робить темнота, котра ще пануе въ нашихъ горахъ-– на прикладъ:

У насъ громада не хоче мати за войта такого що есть тверезый, знае читати, писати и за рускимъ народомъ стоить, але хоче такого, що бы можна при немь сѣсти изъ нимъ выпити тай попоѣсти. Якій войтъ, така и громадска рада.

Войтъ пияниця а радні безъ горѣвки жадного права неосудять, анѣ жадного паперу зъ Горлиць не пôдпишуть; а що на тôмъ паперѣ стоить написано, то се знае тôлько жидъ арендаръ, котрый есть головою въ громадской рады и головнымъ совѣтникомъ войта и касіеромъ громадскимъ. Лиха година въ громадѣ съ такимъ войтомъ та радными! Якій хто хоче накладае податковый тягаръ на громаду, а дурный войтъ и радні пôдпишуть и конецъ – а ты моя громадо роби и плати!

Таке то у насъ водить ся.

ДО РУСИНОВЪ!

Оденъ ученый чоловѣкъ американецъ, зайшовъ пару днѣвъ тому назадъ въ нашу редакцію и допытовавъ ся въ якой мовѣ выходить газета ,,Свобода" и що за цѣль той газеты. Наколи обяснило ся му все, що хотѣвъ знати – сказавъ на ôдходѣ такъ: ,,бувъ я въ Галичинѣ и зъ рускимъ народомъ и его справами обзнакомленъ есмъ доситъ добре, але ручу вамъ, що ще треба якихъ 10 лѣтъ працѣ, нѣмъ той народъ спôзнасть вартôсть газеты и прійде до самопôзнаня національного."

Мы признали правду ученому американцеви, але его слова: ,,працювати 10 лѣтъ" насъ не перестрашили и мы анѣ на крихту не стратили надѣи на побѣду справы, за котру боремось, працюемо и не жалуемо нѣ здоровля нѣ гроша. Будь що будь, мы днесь знову ôдзываемъ ся до нашихъ братôвъ Русинôвъ розсѣяныхъ по цѣлой Америцѣ, що бы неодмовили намъ тому прошеню, котре тутъ подаемо. Коли якъ коли, – але днесь святымъ обовязкомъ каждого руского робôтника есть спомагати брата: чи дѣломъ чи доброю радою, особливо въ тихъ прикрыхъ часахъ.

Днесь не промовляемо за помочію грошевою, але за порадою. Каждый знае надто добре, же нашъ робôтникъ, якъ не мае роботы въ тôмъ мѣсци, де уже кôлька лѣтъ робивъ, забераесь тай йде далѣ глядати занятія. Зъ послѣдного цента неразъ тягне ся щобъ заплатити тренъ до того мѣста, въ котрôмъ надѣесь дôстати роботу, а якъ приѣде тамъ — то ще гôрша бѣда якъ въ тôмъ плейзѣ, зъ котрого выѣхавъ. И такъ скитаючись зъ плейзу на плейсъ, тратить на дурно центъ, здоровля и по довгой блуканинѣ вертае голодный и обдертый назадъ межь своихъ знакомыхъ що пустять въ хату тай дадуть кавалокъ хлѣба.

Тому можна зарадити такъ. Най де якій Русинъ напише: кôлко тамъ фабрикъ робить, де ôнъ робить, яка робота, кôлько годинъ денно, яка платня, чи штапуе и якъ часто. Слибъ мы мали звѣстку о тôмъ зъ каждого плейзу, тобъ нашъ добрый братъ, перечитавши въ газетѣ, знавъ бы уже на передъ де йти за роботою, а де нѣ и пенно тодѣ, не тративъ бы часу, гроша и здоровля. Тымъ мы богато прислужилибъ ся нашимъ краянамъ и не дали, щобъ оденъ и другій блукавъ ся о голодѣ и холодѣ по лѣсахъ за роботою. А-ну братя! написати пару стрôчокъ не тяжка робота и много не забере часу, а богато тымъ споможемо - хоть не грôшми, але радою - порадою.

Редакція.

Допись зъ Шенандору.

Хвальна Редакціе!

Не знаю самъ за якй то грѣхи насъ Господь Богъ карае. Перша руска церковь тутъ въ Америцѣ була поставлена въ Шенандорѣ 8 рокôвъ тому назадъ. Якъ колись жиди зъ цѣлой Палестины йшли до храму іерусалимского и тамъ молились и приносили жертвы одному правдивому Богу, такъ само зô всѣхъ сторôнъ Америки, йшли Русины на поклоненіе живому во тройци Богу до Шенандорской церкви и тамъ со слезами покаянія сповѣдали ся своихъ грѣхôвъ и жертвовали на славу Всевышняго що кто мôгъ. Нынѣшна церковь, у котрой пôдвалины старй и дряхлй, а пôдчасъ дощу зô всѣхъ стѣнъ капае и рече, – могла була за тй жертвы стояти днесь зъ чистого мармору. А до нынѣ тяжить довгъ 5.000 дол. и больше.

Помимо того, въ грудяхъ Русинôвъ патріотôвъ не згасла любовъ и охота працювати на славу Бога и Его храму; надѣя не опустила насъ выплатити сей довгъ, и мы го за помочію божою зъ нашихъ бѣдныхъ рукъ выплатимо не одовга.

Але одно лихо, одна бѣда, що у насъ вкоренилось чортове насѣне: т. е такй люди, котри ôдъ самого початку до нынѣ роблять на некористь нашой церкви, ôдганяють ôдъ ней щирыхъ благадѣтелей, всякими способами старають ся припровадити до упадку и носять ся чорною, пôдлою гадкою видѣти церковь перемѣнену въ сторъ, щобъ бувъ ихъ власностію!..

Тй люде, а есть ихъ не богато – сутъ безъ всякого страха божого, безъ всякого характеру, чести и сорому; они готови взяти свѣчку ôдъ Пречистой, а запалити чортови. Ихъ можна купити за 5 центôвъ. Для нихъ се велика честь, абы тôлько пôдхлѣбити ся теперѣшному священнику, котрый блазнôвъ не терпить, але зъ ихъ блазнôвства тягне въ користь для себе.

Тй хрунѣ и поплпанцѣ йдуть зъ плейзу на плейзъ голосяхъ народу що они то суть создателѣ, властителѣ церкви; а народъ чудуесь и незнае що зъ такими баламутами робити и тратить охоту жертвовати на божій храмъ, щобъ скорше зôставъ выплаченый.

Одъ коли люде переконались о шахрайствѣ урядникôвъ ,,Соединія" и ôдступили, то тй нашй славнй лизуны ходять по всѣхъ усюдахъ и тягнуть каждого чи айриша, чи цигана, чи жида педлера, щобы вписавъ ся до ихъ нового братства и належавъ до ,,Соединенія." Часомъ можна побачити таку сволочь коло церкви, що стоить таки при дверехъ церковныхъ съ капелюхомъ на головѣ, и пытаеть ся: ,,де то руска церковь?"

Но неодовга щезнуть ворогы, настене новый рускій священникъ и Шенандоръ воскресне! Одного дня не стане ихъ, ворогôвъ тяжкихъ!

У насъ дуже много людей умерае. Въ одной лігайской бресѣ пукнувъ байлеръ (котелъ) и забило 4. межъ котрими и Онуфрія Малиняка, честного и доброго Русина. Теперь померъ Семанъ Цуцура, также праведна душа.

Земля имъ пероиъ

Парохіянинъ.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Washington 11. Августа.

Съ тымъ нещаснымъ закономъ цла ще не прійшло до кôнця. Наколи сей законъ бувъ одобреный зъ деякими поправками въ палатѣ, бувъ переданый до сенату. Тамъ якъ зачали ще разъ поправляти, то такъ поправили, що зъ попередного закону не оставъ ся анѣ оденъ параграфъ, щобъ не бувъ полатаный поправками. Теперь президентъ не хоче сей законъ въ такой формѣ пôдписати. Републиканы кажуть: най буде такъ якъ сенатъ поправивъ, або най не буде нѣякого закона о реформѣ цла; демократы о такôмъ и чути не хотятъ.

Въ Nicaragua индіяне, що ихъ звуть Mosquito, зробили революцію. Але скоро буде притлумлена, бо сусѣдна рупублика Honduras заявила готовôсть пôслати 5.000 войска для усмиреня повстанцѣвъ.

Въ Милвауке панують великі розрухи мѣжь урядниками санітарной комисіи, а мешканцями. Въ однôмъ дому було заслабло дѣтя на заразливу хоробу; коли полицейскій вôзъ приѣхавъ забрати дѣтя до шпиталю призначеного для заразливыхъ, 2.000 люда мужчинъ и жѣнщинъ почали кидати камѣнемъ на урядникôвъ – слябъ була полиція не надойшла съ помочію, то булобъ прійшло до кровопролитія.

Звѣръ въ людскимъ тѣлѣ.

Пуллманъ, властитель великихъ фабрикъ и міліонеръ, котрый не хотѣвъ пôдвысити платню своимъ покривдженымъ робôтникамъ, и черезъ тое повстали були злопамятни стрейки въ Чикаго и на далекôмъ западѣ, – хоче теперь пôмстити ся на тыхъ робôтникахъ що у него застрейковали и не робнать до днесь.

Тамъ де мае свои величезні фабрикі вагонôвъ, мае также власні домы, въ котрыхъ мешкають робôтники зъ родинами.

Отже сей безъ серця чоловѣкъ постановивъ выгнати зъ своихъ домôвъ всѣхъ застрейковавшихъ робôтникôвъ, котри уже и такъ не мають що ѣсти а ще до того зôстануть безъ кута, безъ хаты. Пять тысячъ тыхъ нещасныхъ зъ дѣтьми и женами будуть теперь мусѣли ночовити пôдъ голымъ небомъ.

Але публична власть заявила, що не допустить до того и дасть до пôзнаня заслѣпленому и безъ серця міліонеру: що робôтники не собаки, але люде.

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хины и Японія.

Вôйна мѣжь тыми великими державами востока ведесь дальше. До теперь якъ доносять зъ Шангай, фльота японьска побила хиньску. Теперь вôйна розпочалась уже и на сухо-пути. До сихъ поръ инші державы держать ся неутрально, но не знати якъ на довго.

Росія.

Зъ Владивостока Росія выслала своихъ 7 военныхъ кораблѣвъ до Корей, на мѣсце вôйны, абы боронити своихъ интересôвъ. Франція выслала также туда свои кораблѣ и хоче злучити свою фльоту разомъ зъ рускою. На однôмъ островѣ Гетсубето повѣвае руска фляга, на знакъ, що Росія взяла уже сей островъ въ свое посѣданє. Англія на се дуже криво дивить ся и кто зна, якъ хинчики та апончики змучать ся боротись дальше, чи на ихъ мѣсце які свѣжі бордѣ не являть ся.

Италія.

Италіаньске войско въ Африцѣ по довгой и кровавой борбѣ побѣдило дервѣшôвъ.

Римъ. Тамтейша поліція ôдкрыла революціонерске товариство, котре мало зносины зъ анархистами всѣхъ сторôнъ. Дамы высокой аристократіи также були членами того товариства.

Въ Сициліи було велике трясене землѣ. Много домôвъ запало ся и много людей стратило жите пôдъ розвалинами.

Франція.

Тоже выслала свою военну фльоту до Хинъ для защиты своихъ инересôвъ.

Парижъ. Великій процесъ проти 30 оскарженыхъ анархистôвъ уже розпочавъ ся. Одъ коли зôстали уложені и потверджені права противъ анархистôвъ, ôдъ тогда що дня по двохъ, або трохъ засуджують мѣсцеві суды на 3 або и 5 рокôвъ арешту.

Гавай.

Наймолодша републиka гавайска зôстала признаною черезъ сѣверну Америку и президентъ Клевеландъ пôславъ гратуляційне письмо на руки президента Dole новой републики.

Англія.

Ся держава дуже занепокоилась, якъ дойшла вѣсть що Росія выслала ажь 7 военныхъ кораблѣвъ на пляцъ войны, котра ведесь мѣжь Хинами и Японією

Лондонъ. такъ Хины якъ и Японія купують велике число оружія и амуніціи въ англійскихъ фабрикахъ. Які де мають шифы, що перше служили до перевозу товарôвъ, перерабляють на военнi судна. Де два бють ся, тамъ третій користае! Англія робить хороший интереса.

Нѣмеччина.

Берлинъ. Телеграфъ зъ Тіен-Тсін доносить, що нѣмецкій военный шифъ „Utis“ знаходячій ся коло пляцу войны, выратовавъ 150 хинчикôвъ зъ затопленого хиньского корабля Kow Shang.

Турція,

Пару тыжднѣвъ тому назадъ було велике трясене землѣ въ Цариградѣ и на околиці. Во всѣхъ частяхъ мѣста сотками домôвъ завалило ся а тысячи людей погинуло пôдъ розвалинами. Теперь тамъ пануе така бѣда, же люде по улицяхъ зъ голоду умирають. Султанъ заказавъ тамошнымъ газетамъ писати о той страшной бѣдѣ.

Болгарія.

Одъ коли перший міністеръ болгарского габинету Стамбуловъ щезъ зъ политичного горизонту, а на его мѣсце ступивъ Стойловъ – часы цѣлковито змѣнили ся на лучше.

СВѢТЪ ЗА ОЧИ.

(Дальше)

IV

Вôдлѣтали всѣ ластôвки
Рядочками.
Та кликали ластôвочку:
„Лети зъ нами!“

„Ой якъ менѣ летѣтоньки
Ажь за море,
Коли одно ластôвятко
Въ мене хоре?“

„Якъ ти свого ластôвятка
Не покинешь,
Мы полетимъ у вирей
А ты згинешь.“

„Почекайте подружечки
На тôй гилцѣ,
Возьму хоре ластôвятко
Я на крилцѣ!“

То не дрôбна ластôвочка
Зъ ластôвяткомъ,
Ой то мати вандрувала
Изъ дитяткомъ. –

„Перебрыли бѣдні люде
Через рѣчку,
Дала мати дитинонцѣ
Въ руку свѣчку.

Ой свѣчечка ледвѣ горить
Догаряе —
Плаче мати: литяточко
Умирае. –

На дубочку буйне листе
Зашумѣло;
Плаче мати: дѣтяточко
Скостенѣло. –

Розступи ся сыра земле
Пôдъ ногами,
Возьми мене зъ дитяточкомъ
Вразъ до ямы. —

V

Ой ôдъ вѣтру дубровонька
Застогнала;
Родинонька на ôдходѣ
Зaридала. —

„Ой не ма въ насъ у коморѣ
Анѣ шматки!
Все забрали комісари
За податки!“

Обшукали бѣдні люде
Всѣ куточки.
Та забрали изъ собою
Двѣ сорочки. —

Зайшла мати до пустой
До коморы,
Та вынайшла скôрку хлѣба
Для дѣтворы. –

Обходили рôдну хату
На всѣ боки,
Обіймивъ ихъ сиру душу
Жаль глибокій.–

„Хатко-жь моя рôдненькая,
Не моя ты!
Буде въ тобѣ жидъ невѣра
Пановати!“

Выйшли они за ворота
Зъ дѣточками,
Оглянулись, залили ся
Слезоньками. –

Вôйшли они за высокі
Перелазы,
Вертали ся изъ дороги
Ще два разы. –

Вернули ся заглянули
До хатины;
Стоить пуста, обôдрана,
Голі стѣны. –

Вôйшли они по за село
Ажь на ниву,
Та згадали свою долю
Нещасливу. –

Припавъ батько до облогу
И ридае,
И себе и люей и свѣтъ весь
Проклинае. –

„Або вернѣть молодую
Мою силу,
Або вернѣть батькôвскую
Рôлю милу!

Возьмѣть решту мого поту
Изъ слезами!
Вернѣть поле загарбане
Лихварями-

„Рôле-жь моя кровавице,
Не моя ты!
Тяжко-жь тебе, рôдна ниво
Покидати!“

Взяли своей землѣ грудку
У шматину,
Абы було що покласти
Въ домовину.

По тôмъ боцѣ оглянулись
Изъ пôдъ гаю:
„Будьздоровый, нещасливій
Рôдный краю!“

(дальше буде.)

УВАГА.

Рôкъ упилнулъ вôдъ часу появленя ся первого нумера „Свободы,“ а суть ще такі люде, котрі и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що ôдъ сего числа онѣ разъ бôльше не пôшлемо поки гроши не получимо.

Пожертвовали дальше:

НА НАРОДНЫЙ ДОМЪ ВЪ АМЕРИЦѢ

Іоанъ Ковальчикъ 1.00
Григорій Дзендзель 1.00

За добрі дѣла пôйдуть люде до неба.

Тутъ мае кождый способнôсть зробити добре дѣло: жертвуючи на „Народный Дôмъ.“ Сей дôмъ буде для бѣдныхъ рускихъ тулачôвъ, нещастныхъ, вдовиць и заплаканыхъ сиротъ. Братя! користайте зъ способности робити добрі дѣла т. е. посилайте на „Народный Д.“

ГДЕ ЖІЕ П. Т. БОСАКЪ

Ученикъ Г. Дудяка въ Климкôвцѣ, най буде ласкавый подати свою адресу або до Редакціи „Свободы,“ або на адресъ І. Ручковскій село Сливниця, почта Красичинъ, Австрія Галичина.

УВАГА.

Хотячі приступети до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресокъ.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на окладѣ всякі книжки школьні букварі, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо такожь всякі поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкрасшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Историю Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа“ Тіи книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

„Свободу“ читай а не забувай и гроши за ню присылати.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковніи а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжніи, и циновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до И к о н о с т а с ô въ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрілендъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковни вещи а кажуть собѣ за лихій товаръ подзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати ôтъ людей, котри не маютъ изображенія о церковныхъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовлене бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американському конзулеви въ Вѣдни за потверджеǹіе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати через ,,Свободу'' Цѣнники можно получити въ Редакціи ,,Свободы''

Зôстаю съ почтеніемъ Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно наши ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

BILLY & ZUSA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,

20 William St.

BAYONNE N J'

Спродаютъ тикети корабельни на найлѣпши лініи.

* * * * * * * * * * *

Посилаютъ грошѣ до старого краю скоро, таньо и безпечно безъ клопоту.

Продаютъ руски книги по зниженыхъ цѣнахъ а то:

Великій Молитвословъ 2. 50
Великій Зборникъ , , , 2. 50
Изборникъ великій , , 3. 50
Псалтиръ великіи , , , 2. 75
Зборникъ малій въ доброй оправѣ , , , , , , , , 1. 75
Молитвословъ , , , , 1. 75
Надежда моя , , , , , 1. 80
та сама въ скоряной опр. 85
Хлѣбъ Души въ доброй оправѣ. , , , , , , , , 1. 75
такій самъ брошур. , , , 75
Зборникъ малій , , , , , 35
Молитвословъ малій , , , 25

Маемо такожъ всяки словенски книги. Кто собѣ хоче купити няй зголосить ся пôдъ высше подану адресу.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша с а л я для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛІОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшій линіи морскій на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходить ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдуть тамъ а будуть услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

І. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ першои руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

F. MISSLER & KRIMMERT,

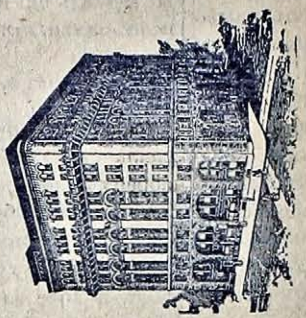
Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET NEW YORK

А въ JERSEY CITY 77 GRAND STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample)

зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEIGEL

Найлѣпшіи Найтуньшіи а на часъ направить кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскій входить,

131 **YORK STREET**

JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,

101 MORRIS STREET,
межи Washington a Warren улицями.
Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лікеры по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246

PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Т а л п а ш а, брате!

***

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

***

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
И
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнѣ конѣ до звозу матеріялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣлля, хрестины и т. і.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, твережись, учись, до ,,Союза'' запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, ,,Свободу'' читай! Русь свиту люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба ,,Народного Дому'' ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!